

ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق

جياڭ ھەدە

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق

ياڭ يىيەن

جىالغۇ ھەدە

تەرجىمە قىلغۇچى: ھەزرىتى ئېلى بارات

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

江姐/杨益言编著. 艾孜热提艾力译. —乌鲁木齐: 新疆人民出版社, 2006.5(2007.4重印)

(少年红色经典)

ISBN 978 - 7 - 228 - 10133-7

I . 江... II . ①杨...②艾... III . 儿童文学 — 革命故事 — 中国 — 当代 — 维吾尔语 (中国少数民族语言) IV . I287.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 049271 号

策 划: 艾克巴尔·艾力
责任编辑: 依明江·艾木都拉
责任校对: 阿孜古丽·克力木

江姐 (维吾尔文)

艾孜热提艾力·巴拉提 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮编: 830001)

新疆新华书店发行

新疆新华印刷二厂印刷

880 × 1230 毫米 32 开本 5.375 印张 2 插页

2006 年 7 月第 1 版 2009 年 2 月第 2 次印刷

印数: 4061—8060

ISBN 978 - 7 - 228 - 10133 - 7 定价: 9.00 元

بۇ كىتاب 21 - ئەسىر نەشرىياتىنىڭ 2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - نەشرى، 2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - باسمىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

本书根据二十一世纪出版社 2004 年 9 月第 1 版,2004 年 9 月第 1 次印刷本翻译出版。

پىلانلىغۇچى: ئەكبەر ئېلى
مەسئۇل مۇھەررىرى: ئىمىنجان ھەمدۇللا
مەسئۇل كوررېكتورى: ئارزىگۈل كېرەم

جىياڭ ھەدە

تەرجىمە قىلغۇچى: ھەزرىتى ئېلى بارات

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى № 348)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 880×1230 مىللىمېتىر، 1/32
باسما تاۋىقى: 5.375 قىستۇرما ۋارىقى: 2
2006 - يىلى 7 - ئاي 1 - نەشرى
2009 - يىلى 2 - ئاي 2 - بېسىلىشى
تراژى: 4061—8060
ISBN 978 - 7 - 228 - 10133 - 7
باھاسى: 9.00 يۈەن

كىرىش سۆز

«ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق» ناملىق بۇ مەجمۇئە «ئەدەبىي ھېكايىلەر» ۋە «قەھرىمانلار ھەققىدە ھېكايىد-لەر» دىن ئىبارەت ئىككى تۈركۈمگە بۆلۈنىدۇ. ئالدىنقى تۈركۈم-دىكىلىرى ئىجادىي ئەدەبىي ئەسەرلەر، كېيىنكى تۈركۈمدىكىلىرىنىڭ كۆپىنچىسى رېئال شەخسلەر ھەققىدىكى خاتىرىلەردۇر. ئالدىنقى ئەسىرنىڭ 50 - ، 60 - يىللىرىدىن بېرى، پۈتكۈل جەمئىيەت، بولۇپمۇ ياشلار - ئۆسمۈرلەر بۇ ئەسەرلەردىكى قەھرىمانلارنىڭ مەيلى بەدىئىي ئوبرازغا بولسۇن ياكى تۇرمۇشتىكى ئەسلىي قىياپىتىگە بولسۇن، ئىزچىل چوقۇنۇپ ۋە ئۇلارنى چوڭقۇر ياد ئېتىپ كەلدى. قەھرىمانلارنىڭ باتۇرلۇق - ئىززەتلىرى نەچچە ئەۋلاد كىشىلەرگە تەسىر كۆرسىتىپ، ئۇلارنىڭ مەنىۋى تۈۋرۈكىگە ۋە ھەرىكەت ئۆلچىمىگە ئايلاندى.

بۇ مەجمۇئەگە جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىكىدىكى ئىنقىلابىي ئۇرۇش يىللىرىدا كۈچلۈك تەسىر قوزغىغان قەھرىمانلار ھەققىدىكى ھېكايىلەر ۋە ئالاقىدار زانىرلاردىكى ئەڭ ۋەكىللىك خاراكتېرگە ئىگە ئەدەبىي ئەسەرلەر تاللاپ كىرگۈزۈلدى. بۇ ئەسەرلەردە ئىنقىلابىي خەلقنىڭ ئاجايىپ ئەقىل - پاراسىتى، باتۇر - قەيسەرلىكى نامايان قىلىنىدۇ، ۋەتەنپەرۋەرلىك، ئىنقىلابىي قەھرىمانلىقتىن ئىبارەت تارىخىي ئاڭ كۈچلۈك تەشەۋۋۇق قىلىنىدۇ. پېرسۇناژلارنىڭ خاراكتېرى روشەن، ھېسسىياتى

ساددا ھەم كۈچلۈك، ۋەقەلىكى ئېنىق ھەم چۈشىنىشلىك، توقۇ-
نۇشى جىددىي ھەم كەسكىن، تىلى جانلىق ھەم ئاممىباپ، ئۇسلۇبى
ساغلام ھەم يارقىن، بۇ ئەسەرلەرنىڭ ھەممىسى ھەققانىيەت رەزىل-
لىك ئۈستىدىن غالىب كېلىش بىلەن تاماملىنىدۇ، پېرسۇناژلار-
نىڭ تەقدىرى دۆلەتنىڭ، مىللەتنىڭ تەقدىرىگە زىچ باغلىنىدۇ. بۇ
ئەسەرلەر ھەقىقىي تارىخ ئاساسىدا يېزىلغان، ئاپتورنىڭ مۇكەممەل
تۇرمۇش تەسىراتى، تولۇپ تاشقان ئىجادىيەت قىزغىنلىقى ۋە تاۋار
ئىگىلىكى شامىلىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىماسلىقتەك جىددىي ئىجا-
دىيەت پوزىتسىيىسى ئەسەرلەرنىڭ يېڭىلىق تۇيغۇسى ۋە ئوقۇش-
چانلىقىنى تېخىمۇ ئاشۇرغان. ئەسەرلەرنىڭ روشەن دەۋر ئالاھىدى-
لىكى ۋە ئوقۇرمەنلەرنىڭ زوقىنى تارتىدىغان قويۇق مىللىي ئۇس-
لۇبىدىن ئۇزاق مۇددەتلىك بەدىئىي ھاياتىي كۈچ تەپچىپ تۇرىدۇ،
ئۇ ئورنىنى ئىگىلىگىلى بولمايدىغان تەربىيەلەش رولىغا، ئېستې-
تىك رولىغا ئىگە. مۇشۇ مەنىدىن ئېيتقاندا، بۇ ئەسەرلەرنى «ئىنقىلا-
بىي ئوقۇشلۇق» دەپ ئاتاش قىلچە ئارتۇق كەتمەيدۇ.

مېڭزى: «مۇكەممەللىك گۈزەللىكتۇر» دەپتىكەن. قەھرىد-
مانلارنىڭ روھىي دۇنياسى ئۇلۇغۋار غايە، مۇستەھكەم ئېتىقاد،
بېرىلىپ ئىزدىنىش، غەرىزىسىز تۆھپە قوشۇش روھى ئارقىلىق
تاكامللىشىدۇ. كوچا ناخشىلىرىنى ئېيتىپ، كارتون فىلىم،
ھەجۋىي رەسىملەرنى كۆرۈپ، كومپيۇتېر ئويۇنلىرىنى ئويناپ
چوڭ بولغان ئەۋلادلارنى تارىخنى چۈشىنىش، قەھرىمانلارغا يېقىن-
لىشىش، مەسئۇلىيىتى ئۈستىدە ئويلانىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە
قىلالىساق، ئۆزىمىزمۇ ئىستىقبالىمىزنى تاپقان بولىمىز، ئىن-
قىلابىي ئەنئەنە ئۇلۇغ بايرىقىنى مەڭگۈ جەۋلان قىلدۇرۇپ، ئۆز-
لۈكىسىز دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلىيەلسەك، مىللىتىمىزمۇ ئۆ-
مىدكە تولغان بولىدۇ.

مۇندەرىجە

- 1..... ئۇنىڭ ئائىلىسى
- 6..... ئۇ بالىلىق دەۋرىدە ماڭغان يول
- يېتىم بالىلار مەكتىپىدىكى سىنىپ ئاتلاپ ئوقۇغان
- 12..... ئوقۇغۇچى
- 17..... ئۇنىڭ ياخشى ساۋاقىدىشى خېلى
- 19..... دىڭ مۇئەللىم
- 27..... ئۈمىد
- 32..... ئۇنىڭ ئىنقىلابىي يولباشچىسى
- 42..... يېڭى شەھەر رايونلۇق كومىتېت ھەيئىتى
- 49..... جياڭ ھەدە
- 53..... «يېڭى خانىم»
- 59..... تاسادىپىيلىق
- 63..... مۇستەقىل كۈرەش قىلىش
- 67..... ئۈنۈپرسىتېت ھاياتى
- 71..... قارا بوران
- 75..... ئىككىنچى ئۇرۇش لىنىيىسى
- 82..... «ئالغا گېزىتى»
- 87..... ئالاقىچى
- 93..... «جياڭ ھەدە، سىز نېمە ئۈچۈن»
- 98..... «جياڭ ھەدە، سىز قەيەرگە بارماقچى»
- 104..... تۈيۈقسىز ئۆزگىرىش
- 110..... «كوممۇنىستلارنىڭ ئىرادىسى پولاتتەك چىڭ»

- 119..... قاراڭغۇ تۈرمىدىكى ناخشا ساداسى
- 124..... بوران - چاپقۇن
- 130..... «كېيىنكى ئەۋلادلارنى ئازابىتىن خالاس قىلىش ئۈچۈن»
- 134..... تاڭ نۇرى
- 141..... يېڭى ماكان
- 145..... قىيىن مەسىلە
- 152..... تەدبىر
- 155..... خوشلىشىش
- 160..... غەلىبە بىلەن قۇربان بولۇش بىللە كەلگەن پەيتتە

ئۇنىڭ ئائىلىسى

جياڭ ھەدىنىڭ ئەسلى ئىسمى جياڭ جۇجۇن بولۇپ، يۇرتى سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ زىگۇڭ شەھىرى داشەنپۇ جۇجياگودا ئىدى.

ئۇ يوللىرى ئېگىز - پەس، ئوڭغۇل - دوڭغۇل بىر جاي ئىدى. ئەتراپىنى قاتمۇقات تاغلار، بۈك - باراقسان ئورمانلار ئوراپ تۇراتتى، مەنزىرىسى تولىمۇ گۈزەل ئىدى. سۈپسۈزۈك ئۆستەڭ سۈيى بامبۇكزارلىقنى كېسىپ ئۆتۈپ كېچە - كۈندۈز توختىماي يىراقلارغا ئېقىپ كېتەتتى. جياڭ جۇجۇن جۇجياگو - دىكى ئىككى ئېغىز كونا كەپىدە دۇنياغا كەلدى.

ئۇنىڭ دادىسىنىڭ ئىسمى جياڭ شاڭلىن، ئانىسىنىڭ ئىسمى مىلى شۇنخۇا ئىدى. دادىسى ئىش خوشياقمايدىغان، ئەتىگەندىن كەچكىچە ھېچ ئىش قىلماي لاغايلاپ يۈرىدىغان بىكار تەلەت ئا - دەم ئىدى. ئۇلى شۇنخۇا بىلەن توي قىلىپ ئۇزۇن ئۆتمەي ئۆيە - نى تاشلاپ، چۇڭچىڭ قاتارلىق جايلارغا سەرگەردان بولۇپ چىقىپ كەتتى. ئۇ ھېلىدىن - ھېلىغا خىزمەت ئالماشتۇراتتى، ئەمما ئىشلىگەن جايىدا ئۇزۇن تۇرمايلا يەنە باشقا جايلارغا كېتىپ قالاتتى. ئۇ ئۆيىگە 4 - 5 يىلدا بىر كېلەتتى، كەلسىمۇ ئۇزۇن تۇرماي يەنە كېتىپ قالاتتى. جياڭ جۇجۇن ئېسىنى بىلگۈدەك چېغىدىن باشلاپلا ئاپىسىلى شۇنخۇاغا ئەگىشىپ چوڭ بولغانىدەك.

قىنىلا بىلەتتى.

لى شۇنخۇانىڭ دادىسىنىڭ ئىسمى لى خۇەنجاڭ بولۇپ، يا-
غاچچى ئىدى، جۇجياگوغا ئانچە يىراق بولمىغان گۈەنداۋشىدا
تۇراتتى. لى خۇەنجاڭنىڭ سەككىز قىزى بار ئىدى، ياغاچچىلىق-
تىن كىرگەن كىرىمى بىلەن بۇ سەككىز جاننى باقماق تولىمۇ
تەس ئىدى. ئۇنىڭ بالىلىرى يېشىنىڭ چوڭ - كىچىك بولۇشىغا
قارىماي، كىچىكىدىن تۇرمۇش ھەلەكچىلىكىدە ئۇيان - بۇيانغا
چىپىپ يۈرۈپ، بەزىلىرى كوچىدا «قەندالەت» ساتسا، بەزىلىرى
كۆكتات شۆپۈكلىرى، كۆمۈر ئۇۋۇندىلىرىنى تېرىپ كېلىپ، ئا-
ئىلىسىنىڭ يۈكىنى يەڭگىلەتەتتى.

لى شۇنخۇا 1895 - يىلى تۇغۇلغان. ئۇ چاغدا جۇڭگو چىڭ
پادىشاھلىقىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدا بولۇپ، يېرىم فېئوداللىق، يې-
رىم مۇستەملىكە جەمئىيىتىدە تۇرۇۋاتاتتى. تاشقى كۈچلەرنىڭ
تاجاۋۇز قىلىپ كىرىشىگە ئەگىشىپ، ئەجنەبىيلەر زىليۇجىڭغا
كېلىپ چېركاۋ قۇرۇپ، خرىستىئان دىنىنى تارقاتتى. لى خۇەن-
جاڭ چېركاۋدا مەدىكارچىلىق قىلدى. ئۇ ناھايىتى قۇلىقى يۈم-
شاق ۋە ئىشچان بولغاچقا، پوپنىڭ ئېتىبارىغا ئېرىشىپ چېركاۋ-
نىڭ قارا ئىشىنى قىلدى، ئىشك باقارلىق قىلدى. شۇنىڭ بى-
لەن، ئائىلىسىنىڭ ھال - كۈنى سەل ياخشىلىنىپ، قىزلىرىنى
مەكتەپتە ئوقۇتۇش پۇرسىتىگە ئېرىشتى. ئەمما، لى شۇنخۇا ئاران
ئىككى يىللا ئوقۇيالىدى. ئۇ 18 ياشقا توشماي تۇرۇپلا، دادىسى
ئۇنى جياڭ ئائىلىسىگە ياتلىق قىلىۋەتتى.

جياڭ جۈجۈەن ئىككى ياشقا كىرگەندە، ئىنىسى جياڭ جېڭ-
بالڭ تۇغۇلدى. ئاپىسى ئۆزى يالغۇز ئۇ ئىككىسىنى باقاتتى، تۇر-
مۇشى ئىنتايىن قىيىنچىلىق ئىچىدە ئۆتەتتى. كىچىكىدە ئۇ ئى-
نىسىنى ئەگەشتۈرۈپ ئوينىتاتتى. يېشى سەل چوڭايغاندىن كې-

يىن، ئانىسىغا ئەگىشىپ ئېتىزغا چىقىپ، چۆپ ئورۇش، ئاشلىق ئادالاشتەك ئىشلارنى قىلاتتى، ئۆيىدە بولسا ئانىسىنىڭ تاماق ئېيتىش، چوشقىغا ئاداپ قاينىتىشتەك ئىشلىرىغا ياردەملىشەتتى. يېشى يەنىمۇ چوڭايغاندىن كېيىن، باشقىلارنىڭ بالىلىرىنىڭ مەكتەپتە ئوقۇيدىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭمۇ مەكتەپتە ئوقۇغۇسى كەلدى. ئەمما ئاپىسىنىڭ شۇنچە جاپا تارتىۋاتقانلىقىنى كۆرسىلا، ئانىسىغا ياردەملىشىپ، قولىنى يەڭگىللىتىشنى ئويلايتتى.

ئۇ پەقەت مومىسىنىڭ ئۆيىگە بارغان چېغىدىلا ئاندىن ئانچە - مۇنچە ئۇنى - بۇنى كۆرۈش پۇرسىتىگە ئېرىشەتتى. مومىسى ۋە ھاممىسى كۆزلىرى چوڭ - چوڭ، كەمسۆز بۇ قىزنى ياخشى كۆرەتتى. ھاممىسى باشلانغۇچ مەكتەپكىچە ئوقۇغان بولغاچقا، چىڭ سۇلالىسىنىڭ ئاخىرى، مىنگونىڭ باشلىرىدىكى نۇرغۇن ھېكايىلەرنى بىلەتتى. ئۇ ھاممىسىدىن ئاشۇ ھېكايىلەرنى ئاڭلاشقا ئامراق ئىدى. ھاممىسىمۇ ئۇنى دائىم بازارغا ئاچىقىپ ئوينىتىپ، ئۇنىڭغا كوچىدىكى ئاجايىپ - غارايىپ ئىشلارنى كۆرسىتەتتى. ئۇ ھەدىسىلا ھاممىسىدىن ئۇنى - بۇنى سورايتتى. ئەمما ھاممىسى ئۇنىڭغا ئېنىق چۈشەندۈرۈپ بېرەلمەيتتى. بۇنداق ئىشلار ھەقىقەتەن كۆپ ئىدى. ئۇ بۇنداق ئىشلارنىڭ تېگىگە يېتەلمەي ھەيران ئىدى: نېمە ئۈچۈن بىر سېمىز ئاق تەزلىك چەت ئەللىك ئۆزى ئولتۇرغان تەختىراۋاننى تۆت ئاۋاق جۇڭگولۇققا كۆتۈرتكۈزىدۇ؟ كوچىلارنىڭ ئىككى قاسنىقى ئاچ - زېرىنلىقى چىرايىغا چىقىپ كەتكەن، ئورۇقلاپ بىر تېرە بىر ئۈستىخان بولۇپ قالغان تىلەمچىلەر بىلەن توشۇپ كەتكەننى، ئەپپۇنخانا، قىمار يايىمىسى نېمە ئۈچۈن بۇنچە كۆپ... جياڭ جۇجۇنىڭ كوچىغا چىقىپ ئوينىغۇسى كېلەتتى،

ئەمما ھەر قېتىم كۈچىغا چىقسا، ئاشۇنداق نۇرغۇن سوئاللار كاللىسىغا كىرىۋالاتتى.

ئۇ 1920 - يىلى 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى تۇغۇلدى. مومى - سىنىڭ ئۆيىگە ئوينىغىلى بارغاندا ئاران 7 - 8 ياشتا بولغاچقا، ئۆزى كۆرگەن ئاشۇ ئىشلارنىڭ يېرىم مۇستەملىكە، يېرىم فېئوداللىق جۇڭگو جەمئىيىتىدىكى ئومۇميۈزلۈك ئەھۋال ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى. جاھانگىرلار جۇڭگونى چەكسىز ئەزدى ۋە تالان - تاراج قىلدى، دۆلەت ئىچىدىكى فېئودال ئارمىيە يىلبويى قالايمىقان ئۇرۇش قىلدى، ئۇلار كەلتۈرۈپ چىقارغان يۈكەننىڭ ھەممىسى بىچارە خەلقنىڭ زېمىنىغا چۈشتى. قاۋۇل ئەر كە - شىلەر مەجبۇرىي ھەپسىگە تۇتۇلغاندىن سىرت، باج - سېلىق ھەسسىلەپ كۆپەيتىلىپ، پۇقرالار نەچچە يىللىق باج - سېلىقنى بىر يىلدا تاپشۇرۇشقا مەجبۇر بولدى...

جياڭ جۇجۇن سەككىز ياشقا كىرگەن يىلى يۇرتى كەم ئۇچرايدىغان زور قورغاقچىلىق ئاپىتىگە دۇچ كەلدى. يەرلەر چاڭ - چاڭ يېرىلىپ كەتتى، ئېتىزدىكى مايسا - زىرائەتلەر ئوتتەك قۇياشنىڭ تەپتىدە قۇرۇپ خەشەك بولۇپ كەتتى. كىشىلەر يەيدىغان نەرسە تاپالماي، ئاچارچىلىقتا قالدى.

لى شۇنخۇا قۇرغاقچىلىق كارامىتىنى كۆرسىتىۋاتقان بۇ زېمىنغا، قۇرۇپ قاغىراپ كەتكەن ئېتىزغا قاراپ جۇجۇن بىلەن ئۇنىڭ ئىنىسىنى چىڭ قۇچاقلاپ، ھاياتلىق يولىنىڭ قەيەردە ئىكەنلىكىنى بىلەلمەي تېڭىرقاپ تۇرۇپ قالدى.

بەزىلەر ھاسىللىرىنى توكۇلدىتىپ، قورساقلىرىنى كورگە - رىتىپ، يىراقتىكى تۇغقانلىرىنى پاناھ تارتىپ كېتىپ قېلىشتى. جياڭ جۇجۇننىڭ مومىسى گۈەنداۋشىدىن بۇرۇنلا ئايرىلىپ، جۇڭچىڭدىكى ئۈچىنچى تاغىسى لى يىمىڭنىڭ ئۆيىگە كۆچۈپ

كەتكەندى. مومىسى خەت يېزىپ، ئۇلارنى چۇڭچىڭغا كېلىشكە چاقىردى.

ئۇچىنچى تاغىسى لى يىمىڭنىڭ ئائىلىسى بۇ نامرات تۇغقاندا. لىمىنى سىغدۇرالارمۇ؟ چۇڭچىڭدا يەنە باشقا چىقىش يولى بارمۇ؟ لى شۇنخۇا بۇلارغا جاۋاب بېرەلمەيتتى، ئەمما ئۇنىڭ چۇڭچىڭغا بارماي ئامالى يوق ئىدى. ئۇ ئىككى بالىسىنى ئېلىپ يۇرتى جۇجياگودىن ئايرىلىپ، چاڭجياڭ دەرياسى بويىدىكى چوڭ شەھەر چۇڭچىڭغا قاراپ تامان يۈرۈپ كەتتى.

ئۇ بالىلىق دەۋرىدە ماڭغان يول

جياڭ جۇجۇن ئانىسىغا ئەگىشىپ، ئىنىسىنى ئېلىپ، ھې - رىپ - چارچىغان ئاجىز تېنىنى سۆرەپ ئاخىر چۇڭچىڭغا كەلدى. ئۈچىنچى تاغىسىنىڭ ئۆيىنى تېپىپ مومىسى بىلەن يۈز كۆرۈشتى.

مومىسى ئۇلارنى كۆرۈپ، خۇشاللىقتىن ئىختىيارسىز يىغلاپ تاشلىدى. جياڭ جۇجۇن مومىسىنىڭ ئۆزىنى تولمۇ ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ھېس قىلدى. ئەمما ئۇ ئۈچىنچى تاغ - سىنىڭ ئۆيىنىڭ مومىسىنىڭ ئۆيى ئەمەسلىكىنى، تاغىسىنىڭ ئۆيىدە مومىسى يەنىلا تاغىسى ۋە تاغىسىنىڭ ئايالىنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىسا بولمايدىغانلىقىنى ھېس قىلدى. ئۈچىنچى تاغىسى ۋە ھاممىسى خۇددى يات ئادەمدەكلا ئىدى، ئۇلارنىڭ پۇلى ۋە تەسىرى بار كىشىلەر ئىدى. ئانا - بالا ئۈچىنچى تۇيۇقسىز كېلىشى ئۇلار ئۈچۈن يۈك بولۇپ قالغانىدى، مومىسى توسۇۋالمىغان بولسا، تا - غىسى ئۇلارنى ئاللىبۇرۇن قوغلاپ چىقارغان بولاتتى.

ئۈچىنچى تاغىسى لى يىمىڭ لى خۇەنجاڭنىڭ بالىلىرى ئىدى. چىدىكى ئەڭ چىچىنى ئىدى. ئۇ دادىسى لى خۇەنجاڭنىڭ ياردىمى بىلەن دىنىي جەمئىيەتكە سەمىمىيلىك بىلەن مۇلازىمەت قىلغۇ - نى ئۈچۈن، دىنىي جەمئىيەتنىڭ قوللىشىغا ئېرىشىپ، يۇرتتا تىرىكچىلىك قىلىش جاپاسىدىن قۇتۇلۇپ، مەكتەپتە ئوقۇش

پۇرسىتىگە ئېرىشتى، تاكى ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگىچە ئوقۇپ، خۇاشى ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ بىرىنچى قارارلىق ئوقۇغۇچىسى بولۇپ قالدى.

ئالىي مەكتەپتە ئۇ ناھايىتى يۇقىرى نەتىجە بىلەن ئوقۇدى. شۇڭا، خۇاشى ئۇنىۋېرسىتېتىنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، چۇڭ-چىڭدا ناھايىتى ياخشى خىزمەتكە ئېرىشىپ، دىنىي جەمئىيەت ئاچقان مېھرى - شەپقەت دوختۇرخانىسىدا دوختۇر بولدى. خرىستىئان دىنىدا ئىجتىمائىي ئىنجىلچىلار ۋە روھانىيەت-چىلەردىن ئىبارەت ئىككى مەزھەپ ۋە مۇشۇ مەزھەپكە تەۋە ئىككى خىل شەخس بار ئىدى.

ئىنجىلچىلار دوختۇرخانا، مەكتەپ، ياشلار جەمئىيىتى قاتارلىق ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئورۇنلىرىنى قۇرۇش ئارقىلىق دىنىي جەمئىيەتنىڭ ئەمەلىي كۈچى ۋە تەسىرىنى كېڭەيتىشنى تەشەببۇس قىلاتتى. لى يىمىڭ دەل ئاشۇ ئىنجىلچىلار مەزھىپىگە تايىنىپ ئالىي مەكتەپتە ئوقۇپ دوختۇر بولغانىدى. ئۇ دوختۇر بولغاندىن كېيىن، ئۆزىدە تېخىمۇ چوڭ ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرىش ئىمكانىيىتىنىڭ بارلىقىنى بايقىدى. ئۇ چاغدا چۇڭ-چىڭدا دوختۇر ناھايىتى كەمچىل ئىدى. بولۇپمۇ يارىدارلار ئۈچۈن دوختۇر يېتىشمەيتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەربىي مىلىتارىستلار ئارا يىلمۇيىل توختىماي ئۇرۇش بولۇپ تۇرغاچقا، ئۇرۇشتا يارىلانغانلاردىن چۇڭچىڭغا كېلىپ داۋالىنىدىغانلارمۇ ئاز ئەمەس ئىدى. يارىدارلارنى داۋالاش سودىسىمۇ ناھايىتى ئەۋج ئالغانىدى. ئۇ مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش دوختۇرخانىسىدا ئىشلىمەي ئۆز ئالدىغا دوختۇرخانا ئاچسىمۇ، ھەر ئايلىق كىرىمى دوختۇرخانىدىن ئالدىغان 60 تەڭگىدىن خېلىلا كۆپ بولاتتى. لېكىن، دىنىي جەمئىيەتنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسلانغاندا، لى يىمىڭ ئە-

گەر مېھرى - شەپقەت دوختۇرخانىسىدىن ئايرىلىپ ئۆز ئالدىغا دوختۇرخانا ئاچسا، دىنىي جەمئىيەتكە ئالىي مەكتەپتە ئوقۇغان چاغدىكى ئوقۇش پۇلىنى قايتۇرۇشى كېرەك ئىدى. ئۇ ئوقۇش پۇلىنى قايتۇرۇۋەتكەندىن كېيىن، ئالىي مەكتەپتە تىكلىگەن تالانتىغا تايىنىپ، مېھرى - شەپقەت دوختۇرخانىسىنىڭ تونۇش-تۇرۇشى ۋە ليۇ شياڭ مىلتازلىرىنىڭ چۇڭچىڭدىكى ھو-قۇقدار شەخسلرى بىلەن ئالاقە باغلاش ئارقىلىق شياۋشىزىدا يىلىن دوختۇرخانىسىنى ئاچتى. ئارقىدىن يەنە «بوستان» فوندى جەمئىيەتىنىڭ نامىدا، گۈەنىن ئېتىكىدىكى خېلى چوڭ بىر پارچە يەرنى قولغا كىرگۈزۈۋېلىپ، يىلىن دوختۇرخانىسىنى سالدۇردى. يەنە گۈەنىن ئېتىكىدىكى جەزىرىدىن پايدىلىنىپ ئۆي - مۈلۈك سودىسى بىلەن شۇغۇللاندى. چۇڭچىڭ شەھەر قۇ-رۇلۇشىنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، يەر باھاسىمۇ ئۇچقاندەك ئۆرلەپ كەتتى. لى يىمىڭمۇ يىلدىن - يىلغا كۆتۈرۈلۈپ كەتتى. ئۇ بېيىغانسېرى دوختۇرلۇقنى تاشلاپ، ھەمىشە: «ئۆزۈمنىڭ تې-خىمۇ بېيىشى ئۈچۈن ئادەمنى قانداق ئىشلىتىشىم كېرەك؟» دەپ ئويلىنىدىغان بولدى.

جياڭ جۇجۇننىڭ ئانىسى لى يىمىڭدىكى بۇ ئۆزگىرىشنى سەزمەي قالمىدى. مومىسى قېرىغانسېرى ئاغرىقچان بولۇپ قال-خاقچا، ئانا - بالا ئىككىيلەن ھالىدىن خەۋەر ئېلىش ئۈچۈن ئىلاجىسىز ئۈچىنچى تاغىسىنىڭ ئۆيىدە تۇرۇشقا مەجبۇر بولدى. تاغىسىنىڭ ئايالى ئاددىيسى تاماق يېگەن چاغدىمۇ قوڭغىنى چې-قىپ، جياڭ جۇجۇننىڭ قولىدىكى تاماقنى تارتىۋالاتتى. جياڭ جۇجۇننىڭ ئانىسى بۇنىڭغا چىش يېرىپ بىر نېمە دېمەيتتى. ئىككى يىلدىن كېيىن، مومىسى ئالەمدىن ئۆتتى. لى شۈد-خۇا دۇڭشۈيەندىن بىر ئېغىز ئۆيىنى ئىجارە ئېلىپ كۆچۈپ

كەتتى ۋە يىڭنە ئىشىغا ئايىنىپ كۈن ئۆتكۈزدى. تەلىيىگە ياردەم شەرتى، دادىسى شۇتۇڭ پاراخوت شىركىتىنىڭ بىر كېمىسىدىن خىزمەت تاپتى. ئۆيىنىڭ يۈكى ئازراق بولسىمۇ يەڭگىلەشسۇن دەپ، ئون ياشقا كىرگەن جياڭ جۇجۇن بىلەن سەككىز ياشقا كىرگەن كىچىك ئوغلىنى يېقىن ئەتراپتىكى بىر باشلانغۇچ مەكتەپكە ئوقۇشقا بەردى. بەختكە قارشى، ئۇلار مەكتەپتە ئوقۇۋاتقىنىغا ئەمدىلا يېرىم يىلدىن ئاشقاندا، شۇتۇڭ پاراخوت شىركىتى ۋەيران بولۇپ، دادىسى يەنە ئىشىسىز قېلىپ، ئۇلارنى تاشلاپ يۇرتىغا كەتتى. ئاچا - ئىنى ئىككىيلەن داۋاملىق ئوقۇ - ۋېرىشكە ئامالسىز قالدى.

ئانىسى تۆت ئورۇنغا ۋاكالىتچى قويۇپ يۈرۈپ، ئاخىرى نەزەرىدىن داتۇڭ پايپاق زاۋۇتىدىن خىزمەت تاپتى. داتۇڭ پايپاق زاۋۇتىدا بالا ئىشچىلارمۇ بار ئىدى. ئاپىسىنىڭ ئۆزى يالغۇز ئۈچ جاننى بېقىپ كېتەلمەيدىغانلىقىغا كۆزى يەتكەن جياڭ جۇجۇن ئانىسىنىڭ مەكتەپتە داۋاملىق ئوقۇشى ئۈچۈن ئانىسى بىلەن بىللە پايپاق زاۋۇتىغا بېرىپ ئىشلىدى. ئانىسى يېتىم بالىلار ساناتورىيىسىدە باشلانغۇچ مەكتەپتە ئوقۇدى.

جياڭ جۇجۇننىڭ بويى بەك پاكىز بولغاچقا زاۋۇتتا ماشىنىغا بويى يەتمەيتتى. زاۋۇت ئالايتەن ئۇنىڭغا پۇتىنىڭ ئاستىغا قولىنى يىدىغان ئېگىز ئورۇندۇق تەييارلاپ بەردى. جياڭ جۇجۇن كىچىك كىيىم تارتىپ ئىشچان ئىدى، ھېرىپ - چارچاش، جاپا - مۇشەققەتتىن قورقمايتتى. ئۇنىڭ قولى چاققان، كۆزى ئۆتكۈر بولغاچقا، ناھايىتى تېزلا پايپاق توقۇش تېخنىكىسىنى ئىگەللىۋالدى. ئۇ توقۇغان پايپاقلارنىڭ سۈپىتى چوڭ ئىشچىلارنىڭ كىيىمىدىن قېلىشمايتتى. ئەمما، زاۋۇتنىڭ ئۇنىڭغا بېرىدىغىنى يەنىلا بالا ئىشچى ئۆلچىمىدىكى مائاش ئىدى.